

Interviu cu operatorul, producătorul și realizatorul de filme V.D.V.: „Momentul fabulos actual al filmului românesc a fost pregătit de un lung șir de realizatori de excepție” (II)

Artist al imaginii, operator, producător și realizator de filme, Vivi Drăgan Vasile a lucrat cu mulți dintre colegii săi de generație, dar nu numai, fiind alături de Stere Gulea, la „Moromeții” (1987), dar și la două din filmele acestuia de după 1989. S-a aflat, apoi, printre semnatarii imaginii la trei dintre filmele românești sau străine (în coproducție) ajunse la Cannes: „Și va fi...” (1993, regia - Valeriu Jereghi) și „Secția” (1995, regia - Peter Gotthard). A colaborat, de asemenea, cu Cristian Mungiu la lungmetrajul de debut al acestuia - „Occident”. Experiența lui Vivi Drăgan Vasile conține multe momente demne de a fi reținute și despre care acest adevărat artist al imaginii a vorbit într-un amplu interviu, din care publicăm, astăzi, cea de-a doua parte.

Ioan LAZĂR

Cum s-a derulat relația dintre un operator cu multă experiență ca dvs. și un regizor care se afla la debut, Cristian Mungiu?

Eu încercam să complic. El voia simplitate. Eu încercam să-i ofer variante, mai multe duble, ca să aibă de unde alege la montaj. El mă trăgea înapoi, cu o timiditate sigură. În final, m-a surprins. Obținuse expresivitățile necesare fără complicațiile discursului clasic. Nu prețuia amorsa, de pildă. El nu voia să se vadă toate acele subtilități regizorale, considerându-le inutile.

„Occident” este altminteri un film deosebit de ambițios. Trei povestiri în spații diferite, ce se adună apoi.

Are un fel anume de a valorifica spațiile în folosul narațiunii. În „4 luni, 3 săptămâni și 2 zile” sînt doar cîteva: camera de hotel, baia, casa băiatului.

Se remarcă, de asemenea, în filmul premiat la Cannes, articularea epică a povestirii, într-o formulă tradițională, clasică.

Construcția era imaginată și controlată ca de un absolvent de filologie. Se simte apetența pentru subiect. De fapt, el este și un bun scenarist.

Se vede lucrul acesta în filmele proprii, dar și atunci cînd colaborează cu alți regizori din generația sa. Mă gîndesc la „Canton” de Constantin Popescu, dar și la scheciurile din „Amintiri din Epoca de Aur”.

Cristi este și un fin psiholog. Se bazează pe spectaculosul din interiorul personajului, iar aceasta vine din educația lui umanistă. Se simte că este un om care are o... bibliotecă în cap. Primează modelul literar la el, în sensul că efectul constructiv emană din relațiile dintre personaje, și nu din întâmplări. Știe să evite impresia de teatru filmat printr-o tensiune a raporturilor dintre personaje, fără a uita să adăugăm aici umorul situațiilor.

„Occident” a fost, de fapt, al treilea film intrat la Cannes și la care dvs. ați

semnat imaginea.

Da. Am început, în 1993, tot la Quinzaine..., cu „Și va fi...”, prezentat în festival cu un alt titlu - „Presentimentul”.

A fost o colaborare între studiourile de la Buftea și „Moldova” de la Chișinău. Regizorul Valeriu Jereghi a luat și un premiu important la Costinești, pesemne la ultima ediție a acestui festival de care, din păcate, multă lume nu vrea să-și mai amintească.

A fost un succes, iar selecția la Cannes a confirmat acest lucru.

A fost, mai ales, o experiență specială pentru mine, ca operator. Ați cerințele de estetică a imaginii, cît și filmarea, turnajul propriu-zis, au avut ceva de excepție.

Putem aduce cîteva exemple ca argumente în sprijinul a ceea ce mărturișiți acum?

Filmul are un puternic accent metaforic, alegoric. Este povestea unei femei și a unui copil care asistă la renașterea planetei, după un cataclism. Acest „no man's land” înseamnă a te lipsi la filmare de repere certe și de a folosi lumina într-un fel special. Regizorul, să nu uităm, era un om cu studii la Moscova, venea din pleiada tarkovskiană, a filmelor de atmosferă, pregnant vizuale. Am filmat în zori, în amurg. Căutarea locurilor de filmare a avut un rol important. Trebuia să construim imaginea unui timp încremenit. Scenografia te obliga la situații dificile. De pildă, am filmat în vulcanii noroiși, dar și în grote. Regizorul a aflat de existența unor chilii săpate de călugări într-o pădure, într-o stîncă de piatră, undeva pe lîngă Buzău. Erau bolovani uriași, în spatele cărora, pe pereții chiliiilor se aflau icoane.

Presupun că efortul fizic a fost considerabil.

Timp de 30 de zile, am mers la filmare cu elicopterul lui Ceaușescu. Locuim la Buzău, apoi am fost la Serata Monteoru. Făceam 40 de minute cu elicopterul, dus-întors. De acolo ne lua o căruță cu doi boi și mai mergeam încă o jumătate de oră, pînă la locul filmării. Rolul principal îi aparține Mariei Ploae. Dincolo de interpretare, și în cazul ei, efortul fizic era

uluitor. Cu toții am avut un gen de experiență profesională greu de înțeles. Era imediat după Revoluție și ambiția era foarte mare pentru toți. Valeriu Jereghi, ca discipol al unui anumit cinematograful poetic, încerca să smulgă totul prin efectele vizuale, fără a folosi cuvîntul. Trebuia, de pildă, să surprind apariția unei luminițe într-un ocean de întuneric. Eram ca într-un film vechi, de la începuturile cinematografului. Parcurgeam o inițiere, o renaștere, o chemare la viață și la existență.

A urmat, în 1995, „Secția”, în regia lui Peter Gotthard.

Am filmat în '94-'95. În 1995, filmul a intrat la Cannes, în secțiunea Un certain regard. Regizorul a mai fost la Cannes, mai lucrase. Acesta era al cincilea lui film. Și aici era vorba de o parabolă, a comunismului, de astă dată.

Ați fost și dvs. la Cannes?

Nu, dar am fost la Karlovy Vary, unde am și obținut Premiul criticii pentru imagine. Și în acest caz se poate spune că am trecut printr-o experiență profesională interesantă. Era și o anumită compatibilitate biologică. Eram de-o seamă, în sensul că eram amîndoi născuți în același an, în aceeași zi și la aceeași oră: 28 august 1947, ora 12:00. Nu știu cîtă importanță reală au toate acestea, dar vreau să spun că a fost regizorul cu care am discutat cel mai puțin în timpul filmărilor. Nu-ți spunea niciodată „Hai să facem așa”, în schimb, te ducea acolo. Așa îi conducea și pe actori.

Un cineast cu personalitate.

Altminteri, un ciufut, un artist puțin agreat în țara lui, în Ungaria, deși apreciat și, aș zice, temut. A făcut și teatru și film. A luat premii internaționale. Stilul lui ține de o anumită orientare, de a filma realitatea în așa fel încît să pară ireală. Are un timbru special ca artist, iar ca om este admirabil. Nu și pentru colegii lui de acasă sau cel puțin așa se pare. Cam în genul în care, la noi, un mare regizor precum Lucian Pintilie nu este iubit de lumea cinematografică poate tocmai pentru că gloria lui internațională și inteligența artistică ies din obișnuit.

Divertisment, teatru și muzică de calitate, pe scena Casei de Cultură

Grațiela GHEORGHE

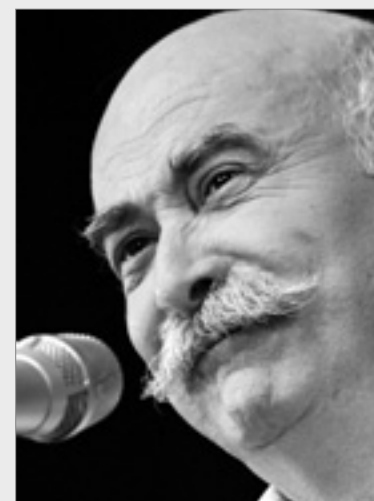
Programul estival al Casei de Cultură a Sindicatelor le oferă iubitorilor de teatru, divertisment și muzică de calitate posibilitatea de a reveni în sala de spectacole și de a petrece clipe de neuitat în compania unor mari artiști ai scenei românești. Constănenții, dar și turiștii aflați la malul mării, în luna august, au prilejul de a urmări, în sala Casei de Cultură, un spectacol de divertisment cu totul special, prezentat sub titlatura... „Trandafir la umbra unui Piersic”. Pe data de 2 august, de la ora 20.00, pe scena constănțeană vor spune glume, vor cînta și vor depăna amintiri doi actori care nu mai au nevoie de nicio prezentare: Florin Piersic și Adriana Trandafir. Biletele pentru spectacolul „Trandafir la umbra unui Piersic” se află în vînzare la sediul Casei de Cultură a Sindicatelor, la prețul de 50 de lei.

Un alt spectacol de excepție care va fi găzduit, la începutul lunii viitoare, de Casa de Cultură a Sindicatelor din Constanța, este comedia „O noapte furtunoasă”, de I. L. Caragiale. Produsă de Eugen Liviu Pătrașcu și Gabi Popescu, piesa de teatru îi va aduce în fața publicului, pe data de 8 august, cu începere de la ora 20.00, pe Maia Morgenstern, Ioan Gyuri Pascu, Mircea Rusu, Doru Ana, Tudor Aaron Istodor, Ioana Calotă și Raluca Petra. Tichetele pentru spectacol se pot achiziționa de la agenția de bilete a Casei de Cultură, la prețul de 50 de lei.

Pe data de 14 august, tot de la ora 20.00, publicul estival este invitat din nou, în sala Casei de Cultură a Sindicatelor, unde va avea loc o nouă reprezentație a piesei de teatru „Podu”, de Paul Iachim. Acest spectacol al Teatrului Metropolis din capitală va fi susținut de actori extrem de apreciați de iubitorii teatrului de la malul mării, precum Horațiu Mălăele, care semnează și regia producției, George Ivașcu și Meda Victor.

Biletele pentru spectacolul maestrului Tudor Gheorghe, între 80 și 100 de lei

Directorul Casei de Cultură a Sindicatelor, Gheorghe Ungureanu, a precizat că, de luni, vor fi puse în vînzare și biletele pentru spectacolul maestrului Tudor Gheorghe, „Anotimpurile mele Vara-Toamna 2009”, programat, deja, pe data de 25 septembrie. Acestea se vor putea cumpăra la prețul de 80 și, respectiv, 100 de lei, în funcție de disponibilitatea locurilor în sală. Acest eveniment mult-așteptat de publicul constănțean, ca de altfel fiecare spectacol susținut, la malul mării, de inegalabilul Tudor Gheorghe, marchează, pe 25 septembrie, aniversarea a 10 ani de la colaborarea artistului cu orchestratorul și dirijorul Marius Hristescu pentru primul său concert simfonic. Reprezentația de la Constanța deschide, în premieră națională absolută, seria spectacolelor din cadrul stagiunii „Permanențelor frumuseți”, care se va desfășura pe parcursul unui an, în diverse orașe ale țării. După ce Tudor Gheorghe va evolua, împreună cu orchestra al cărei dirijor este Marius Hristescu, pentru publicul său preferat, cel de la Constanța, maestrul va oferi și admiratorilor săi din capitală momente de reală înălțare spirituală, într-un concert inegalabil, programat pe 29 septembrie, pe scena Sălii Mici a Palatului. Biletele pentru manifestarea de la București se vor putea achiziționa la prețul de 170 de lei.

Reprezentarea lui Tudor Gheorghe de la Constanța deschide, în premieră națională absolută, seria spectacolelor din cadrul stagiunii „Permanențelor frumuseți”

Expoziții estivale, la Muzeul de Artă

Mirela STÎNGĂ

Muzeul de Artă le propune iubitorilor de frumos care îi trec pragul, pe lîngă colecțiile permanente, cu lucrări ale maeștrilor, două expoziții cu caracter temporar care aduc în prim plan specificul artei contemporane. În sala care

poartă numele pictorului dobrogean Alexandru Ciucurencu este deschisă, pînă la sfîrșitul lunii iulie, o expoziție semnată de trei plasticieni constănțeni: Doina Misian, Niculaie Morărescu și Aurelian Broască — președintele filialei Constanța a Uniunii Artiștilor Plastici. Deși diferite ca stil, lucrările celor trei artiști reușesc să transmită publicului, prin intermediul culorilor, un mesaj coerent și plin de optimism. Artista Doina Misian se inspiră, în realizarea lucrărilor de grafică, din propriile trăiri. Bucuria de a trăi sau necazurile vieții, precum și întîlnirile cu oameni deosebiți, filtrate prin propria sensibilitate, reprezintă surse de inspirație pentru Doina Misian, care îi inițiază și pe cei mici în tainele limbajului plastic, prin cursurile pe care le susține la Școala nr. 12, „Bogdan Petriceicu Hasdeu”.

În demersul său artistic, făcînd apel la elementele fundamentale ale limbajului plastic, Niculaie Morărescu întreprinde o călătorie cromatică în căutarea unui spirit bizantin. Culoarele vii pe care artistul le redă în peisajele sale redau bucuria de a trăi și de a descoperi locuri inedite.

Dacă Aurelian Broască era preocupat, cîndva, de expresivitatea chipului uman, în această expoziție, plasticianul își îndreaptă atenția către natură, creațiile sale imortalizînd peisaje dobrogene, precum și flori de sezon, spectacolul cromatic oferit de creatorul constănțean fiind o adevărată desfătare pentru cel care se oprește să îi contemple lucrările.

Pictură abstractă contemporană

La parterul instituției de cultură, publicul este întîmpinat cu o expoziție de artă abstractă semnată de două nume de referință: Mihai Horea și Dorin Crețu. Pictorul octogenar Mihai Horea, al cărui maestru e considerat a fi Alexandru Ciucurencu, este unul dintre cei mai interesați pictori abstracți contemporani. Alături de Nicolae Rădulescu, Mihai Horea este inițiatorul mișcării artistice organizate din Constanța. Griul și clarobscurul sînt elementele care îl individualizează pe acest artist aparte. Dorin Crețu ascultă jazz în timp ce pictează, de aceea, lucrările artistului se caracterizează printr-o puritate

a motivului. În lucrările sale expuse la Muzeul de Artă din Constanța, privitorul poate identifica o serie de motive transparente, asemănătoare unor petale de flori, conturate diafan pe un fond întunecat. În 1990, Dorin Crețu a obținut o bursă de creație a Ministerului Culturii din Franța, de atunci stabilindu-se la Paris. Lucrările sale se regăsesc în expoziții organizate de galerii și saloane artistice din Franța, dar și din alte țări.

Ceramică, la galeria „Museion”

Spațiul neconvențional al Galeriei „Museion” găzduiește, de astăzi, o expoziție de ceramică inedită, care valorifică colecția Muzeului de Artă constituită în urma simpozionului de creație Hamangia. Expoziția reunește lucrări ale plasticienilor români, dar și ale creatorilor de peste hotare. Dintre aceștia se remarcă artiști precum Costel Badea — sufletul taberelor de creație dobrogene, Eusebio Spînu, Gheorghe Fărcașiu, Alfred Ipser, Ignat Ștefanov, precum și Gheorghe Anghel.